

Інформаційно - комп'ютерні засоби реалізації навчальної діяльності учнів на уроках української мови та літератури

Останнє десятиліття характеризується різким збільшенням інформаційних потоків в освітньому просторі, зростанням швидкості обробки інформації та можливостей її пошуку. Використовувані в навчальній діяльності комп'ютерні сервіси та технології повинні відповідати контексту та змісту навчання. Велика роль в інтеграційних процесах відводиться вчителю, його здатності та вмінню організувати навчальний процес [1].

Перед школою поставлено актуальне завдання - підготовка людини, яка має знання та вміння використати їх у житті. Сучасну молоду людину важко уявити без комп'ютерної техніки та технології, які мають на них все більший вплив. Комп'ютерні технології стають засобами формування розумових здібностей дитини та пізнання світу [2].

Виходячи із сучасних тенденцій розвитку освіти змінюється базовий підхід до навчання, вчитель перестає бути єдиним джерелом інформації, він скоріше повинен стати партнером у навчанні [3].

На уроках української мови та літератури використовується групова диференціація, яка забезпечує нелінійну структуру уроку. Навчальний процес передбачає розробку завдань для нерівних змінних початкових груп, на які поділяється клас. Поділ класу відбувається в залежності від успішності учнів (початковий, середній, достатній та високий). Роботу кожної групи слід організувати за спеціальними варіантами і програмами: одна або дві групи

працюють за комп'ютерами, із третьою працює вчитель, четверта – виконує індивідуальні завдання (потім відбувається зміна груп).

Як було зазначено [4] при викладанні української мови та літератури широко використовується персональний сайт <https://ivanna-site.in.ua>, де вся інформація міститься у відповідних категоріях. Розглянемо особливості використання деяких програм та інтернет ресурсів і сервісів при вивченні української мови та літератури в середніх та старших класах.

В програмі шкільного курсу є уроки розвитку зв'язного мовлення, при їх проведенні доцільним є використання онлайн сервісу JigsawPlanet, який дозволяє генерувати графічні зображення в мозаїку або пазли. Створені цим сервісом пазли можуть зберігатися на сторінках сайту у вигляді альбомів або окремих робіт. Пазли розвивають пам'ять і спостережливість, аналітичні здібності, сприяють розвитку логіки, дозволяють візуалізувати інформацію. Учні складають пазл, а пізніше його описують (завдання цього типу розроблені для кожного класу).

Заслуговує на увагу використання в навчальній діяльності кросвордів (онлайн та роздрукованих), які дозволяють перевірити знання учнів та їх логічне мислення. Переважно використовуються кросворди зі словами і завданнями або з порожніми клітинками і завданнями. Розгадування кросвордів здійснюється зазвичай на етапі повторення і узагальнення матеріалу <https://ivanna-site.in.ua/igri-ta-rozvagi/krosvordi>. При створенні кросвордів доцільним є використання сервісів LearningApps та Puzzlescup.

З цікавістю учні розв'язують ребуси, створені за допомогою сервісу *rebus.1*. Ребуси розвивають логічне та образне мислення, увагу, аналітичні здібності, вчать учня нестандартно сприймати графічне зображення, сприяють розвитку творчих здібностей, пізнавальної активності, а також тренують зорову пам'ять і правопис.

Як засіб, що дозволяє ідентифікувати ключ до теми уроку, використовується сервіс Tagul. Він зазвичай застосовується для опису тегів на сайтах або для представлення неформатованого тексту і представляє візуальне

відображення набору тегів, ключові слова в якому відображаються більшим шрифтом або іншим кольором. Він допомагає краще засвоїти навчальний матеріал на етапах вивчення, закріплення, повторення навчального матеріалу. Учні запам'ятовують картинку, яка виробляє певні стійкі асоціації <https://ivanna-site.in.ua/diieslovo/morfolohichni-oznaky>.

Ще одним ефективним засобом роботи з учнями є використання ментальних карт (сервіси Mindomo та Coogole.it). При вивченні теми «Дієслово: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль» у 7 класі представлено ментальну карту, що є в постійному доступі, учні в будь-який момент можуть нею скористатися <https://ivanna-site.in.ua/diieslovo>. При побудові ментальних карт досить часто використовують ключі (тригери) - слова і малюнки, які можуть відображати певні спогади, сприяти формуванню нових ідей і тим самим активізувати розумову діяльність. Ментальні карти можна розмістити на сайті, по своїй структурі вони можуть бути інтерактивними, їх можна використовувати при підготовці до ЗНО.

Вивчаючи новий матеріал та при його закріпленні використовуються вікторини, інтерактивні пазли, та тренажери, що створені в сервісі LearningApps, який є додатком Web 2.0. Даний сервіс дозволяє за допомогою інтерактивних модулів здійснювати підтримку навчального процесу, його легко впровадити в навчальний процес, він дозволяє проводити перевірку і закріплення знань учнів в ігровій формі, сприяє розвитку пізнавального інтересу учнів. Інтерактивні вправи, створені в LearningApps, подобаються дітям, зацікавлюють їх до виконання завдань і збільшують мотивацію до вивчення предмета <https://ivanna-site.in.ua/tsikavi-vpravy-7-klas/970-diieslovo-morfolohichni-oznaky-2>.

Велика роль відводиться використанню учнями сайту в позаурочний час в якості інформаційного ресурсу на якому зберігається інформація, необхідна для організації навчального процесу та як місце демонстрації результатів навчання, подання прикладів учнівських проєктів, творів, пошукових робіт тощо.

В 11 класі учні самостійно вивчали теоретичний матеріал про Остапа Вишню за задалегідь запропонованими завданнями, ознайомитись з якими

можна за вказаним посиланням: <https://ivanna-site.in.ua/tsikavi-vpravu-11-klas/944-vivchennya-zhitteвого-i-tvorchogo-shlyakhu-ostapa-vishni>. В даній вправі з використанням зчитувача QR-кодів, учні повинні були прочитати завдання та написати біографію Остапа Вишні за декількома джерелами. Одним із таких джерел була гумореска «Моя автобіографія», яку в повному обсязі в мережі Інтернет знайти дуже важко. Команда учнів знайшла дану гумореску в друкованому вигляді, перетворила її в електронну форму та розмістила на сайті за допомогою сервісу FlipHTML5 <https://ivanna-site.in.ua/ostap-vyshnia>. Учні показали вміння працювати в команді, виконувати творчі завдання самостійно.

Перевагами уроків із використанням ІКТ є можливість комбінування великої кількості завдань, до виконання яких може долучатись значна кількість учнів. Учень, якого вдалось зацікавити змістом і формою навчального матеріалу, набагато краще засвоює навчальну інформацію, що вносить істотні зміни в професійну освітню діяльність педагога, ставить перед ним нові вимоги до професійної майстерності викладання предмета, вимагає особливої чіткості організації навчального процесу та індивідуальної роботи з кожним учнем.

Список інформаційних джерел

1. Кривонос О.М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні: навчальний посібник. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 182 с.
2. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
3. Месевря О.І., Січкач С.І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні української мови та літератури. Посібник для вчителя. – Черкаси: ЧОШПОПП, 2012. – 60с.
4. Склярова І.В. Персональний сайт як основа навчальної стратегії в процесі вивчення української мови та літератури // Розвиток професійної майстерності педагога: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Тернопіль 26-27 квітня 2018). С.308-312.